

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี

A Model of Primary School Quality Development in Phetchaburi Province

อภิชาติ เสนะนันท์

Apichat Lenanant

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Apichat.len@mail.pbru.ac.th

Received: 23 February 2021, Revised: 20 April 2021, Accepted: 29 April 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเพชรบุรี และ 2) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ขั้นคือ ขั้นที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 430 คน คิดเป็นร้อยละ 92.27 ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ขั้นที่ 2 ตัวอย่างได้มาได้โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูที่เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 14 คน รวม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 2) คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 1 เล่ม และ 3) แบบประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1.1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 4 องค์ประกอบคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสร้างแรงจูงใจภายใน ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความสามารถในการควบคุมตนเอง 1.2) ภาวะผู้นำของครู มี 4 องค์ประกอบคือ การพัฒนาตนเองและทีมงาน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 1.3) วัฒนธรรมโรงเรียน มี 4 องค์ประกอบคือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือของครู การพัฒนาวิชาชีพ และการมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน และ 2) ผลทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รูปแบบ โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop a model of the educational quality development of school under the Primary Educational Service Area Office, Phetchaburi Province, and 2) perform the experiment with the model of educational quality development of school under the Primary Educational Service Area Office, Phetchaburi Province. The sample used in this research divided into 2 stages: step 1 development of the model, the sample was obtained by stratified random sampling of 430 people, accounting for 92.27% of the

specified sample, and step 2 : an example was obtained by purposive selecting number of 1 school. The contributor consisted of 1 school administrator, and 14 teachers who participated in the study, including total of 15 people. The research tools were: 1) a 5-rating scale questionnaire about factors affecting the educational quality of the school with a reliability of 0.98, 2) an instruction manual for the educational quality development of schools, and 3) an assessment of the feasibility, suitability and benefits of the model. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, structural equation analysis, and t-test.

The results were as follows: 1) model of educational quality development in school under the Primary Educational Service Area Office, Phetchaburi Province, there were 3 factors affecting the educational quality of school that consisted of 1.1) administrators' leadership had 4 components: self-efficacy, internal motivation, self decision-making ability, and self control ability. 1.2) teacher leadership had 4 components: self and team development, being a good model in learning management, participation in school development, and transformational leadership. 1.3) school culture had four components: participatory learning, teacher cooperation, professional development, and the distinctive purpose. 2) the experimental results of the school educational quality development were found that the mean after the model implement was significantly higher than before the model implement at the .05 level, and the mean of the likelihood, suitability, and usefulness of the model was at a high to most high level.

Keywords : School Educational Quality, Model, Primary School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาของแต่ละบุคคลและเป็นการพัฒนาสังคมในระดับสูงสุดที่จะทำให้ทั้งบุคคลและสังคมมีความสุข ความเจริญ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาชาติทุกฉบับ แต่จากการศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาของประเทศไทยพบว่ามีปัญหาในหลายประเด็น คุณภาพของโรงเรียนในประเทศไทยเป็น ดังเช่น ปัญหาของครู ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน และปัญหาคุณภาพของโรงเรียน ประเด็นปัญหาที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากปัญหาและสาเหตุของการศึกษาของประเทศไทยที่กล่าวมานั้น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมกันแก้ไข ซึ่งจากสาเหตุที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโรงเรียน ของครู และของนักเรียนนั้น ต้องแก้ด้วยแนวคิด และทฤษฎีทางการบริหารที่เหมาะสม สำหรับการแก้ปัญหาในระดับ โรงเรียน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และครู ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยพบว่าคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนั้นมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ดังเช่น มอตต์ (Mott) [1] ที่กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนว่าควรประกอบด้วย 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ซึ่งประสิทธิผลนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการดังเช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู และวัฒนธรรมโรงเรียน ดังนี้คือ

จากแนวคิดหลักของภาวะผู้นำของครู ในฐานะผู้ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับ โรงเรียนและระดับระบบเป็นจุดสนใจของการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมสมัย มีการศึกษาจำนวนมากที่อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารและภาวะผู้นำของครูในฐานะอิทธิพลและวิธีการที่ผู้นำและครูได้รับการสนับสนุน หลักฐานทั้งหมดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของครูแสดงให้เห็นว่าครูที่ทำงาน โดยมีจุดประสงค์ร่วมกันและร่วมมือกันสามารถมีอิทธิพลต่อนโยบายและการปฏิบัติในรูปแบบที่สำคัญ [2] และภาวะผู้นำของผู้บริหาร และภาวะผู้นำของครูก็มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมโรงเรียนและคุณภาพของโรงเรียน ในขณะที่ผลการวิจัยในอีกหลายชิ้นพบว่าภาวะผู้นำของครูมีผลโดยตรงต่อการปรับปรุงโรงเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนและกำลังใจใน

การทำงานของครู ดังเช่น งานวิจัยของ อาเคิร์ต และมาร์ติน (Akert & Martin) [3] ที่พบว่า ผู้นำครูได้รับอิทธิพลจากการกระทำของผู้บริหาร จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องเข้าใจสิ่งที่จะกระตุ้นให้ครูแต่ละคนใช้เวลาในการค้นพบสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ทำให้ครูกลายเป็นผู้นำ และภาวะผู้นำของครูมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมโรงเรียนและคุณภาพของโรงเรียน ในขณะที่ผลการวิจัยในอีกหลายชิ้นพบว่าภาวะผู้นำของครูมีผลโดยตรงต่อการปรับปรุงโรงเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนและกำลังใจในการทำงานของครู [4]

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา รวมถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดไว้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การพัฒนารูปแบบ

1. การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
2. ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยมีตัวแปร และองค์ประกอบตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 1 ฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) (Index of Objective Congruence) มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 10 โรงเรียน จำนวน 30 ฉบับ แล้ววิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98
6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจากครูในจังหวัดเพชรบุรี ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) ได้ข้อมูลกลับคืนมาจำนวน 430 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.27 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล
7. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อที่ 6 มาสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ขั้นที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ

1. ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ได้จากขั้นที่ 1 มาจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี โดยสร้างตามตัวแปรและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 - 1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นแบบประเมินที่สร้างขึ้นตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ความพึงพอใจในงานของครู และ 3) การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นข้อคำถามชุดเดียวกับที่ใช้ในขั้นที่ 1 เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้รูปแบบ
 - 1.3 แบบประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์

แบบสอบถามในข้อ 1.2 และแบบประเมินในข้อ 1.3 เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือ 2) แบบสอบถาม และ 3) แบบประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความเหมาะสมของรูปเล่ม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

3. ผู้วิจัยกำหนดโรงเรียนเป้าหมายเพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดลักษณะของโรงเรียนคือเป็นโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นที่ 1 และเป็นโรงเรียนขนาดกลางคือมีนักเรียนระหว่าง 252 คน มีครูจำนวน 18 คน แต่คัดเลือกครูที่มีส่วนร่วมกับการวิจัย จำนวน 14 คน และเป็นโรงเรียนที่มีบริบทอยู่ระหว่างชุมชนเมืองและชุมชนชนบท คือเป็นโรงเรียนชนบทที่ตั้งในชุมชนขนาดใหญ่ของอำเภอท่ายาง ซึ่งมีลักษณะตรงกับที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

4. ผู้วิจัยประสานกับผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองโรงเพื่อขออนุญาตใช้รูปแบบกับผู้อำนวยการและครูในโรงเรียน โดยทดลองใช้กับครูระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา จำนวน 14 คน เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม – ตุลาคม 2563

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการทดลองใช้รูปแบบ จากนั้นจึงดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบ โดยความร่วมมือของผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูที่เข้าร่วมการวิจัย

6. เมื่อดำเนินการครบ 3 เดือนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการทดลองอีกครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

ขั้นที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ในขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กลับคืนมา จำนวน 430 ฉบับ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และความโด่งของตัวแปร

ตัวแปร	\bar{X}	SD	Skewness	Kurtosis
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร				
1. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	4.59	0.44	-1.07	0.62
2. การสร้างแรงจูงใจภายใน	4.43	0.50	-0.95	0.83
3. ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง	4.43	0.50	-0.82	0.33
4. ความสามารถในการควบคุมตนเอง	4.44	0.53	-0.83	0.01
ภาวะผู้นำของครู				
5. การพัฒนาตนเองและทีมงาน	4.40	0.54	-0.65	-0.05
6. การเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้	4.38	0.53	-0.69	-0.18
7. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	4.33	0.54	-0.89	-0.29
8. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.38	0.53	-0.83	0.60
วัฒนธรรมโรงเรียน				
9. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.43	0.52	-0.65	-0.25
10. การให้ความร่วมมือของครู	4.29	0.57	-0.69	0.42
11. การพัฒนาวิชาชีพ	4.28	0.60	-0.89	1.17

ตารางที่ 1 ต่อ

ตัวแปร	\bar{X}	SD	Skewness	Kurtosis
12. การมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน	4.13	0.69	-0.83	1.06
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน				
13. ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	4.35	0.53	-0.65	-0.03
14. ความพึงพอใจในงานของครู	4.26	0.54	-0.35	-0.36
15. การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน	4.33	0.55	-0.83	1.04

จากตารางที่ 1 พบว่าตัวแปรสังเกตได้ ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (4.13 – 4.59) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าใกล้เคียงกัน (0.44 – 0.69) ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (4.59) รองลงมาคือตัวแปรความสามารถในการควบคุมตนเอง (4.44) และความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง (4.43) ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้อยกว่าตัวแปรอื่นๆ คือ การมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน (4.13)

ผลการวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมคือมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลมีความเหมาะสม โดยตัวแปรที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดคือ ตัวแปรความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง (0.502) ส่วนตัวแปรที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด คือ ตัวแปรการมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน (0.69)

ค่าความเบ้ (*Skewness*) พบว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคือ มีค่าน้อยกว่า 2 โดยจากผลการวิเคราะห์ค่าความเบ้ พบว่า ตัวแปรมีความเบ้ในช่วง -1.07 ถึง -0.35 โดยตัวแปรที่มีค่าความเบ้มากที่สุดคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าเท่ากับ -1.07 ตัวแปรที่มีค่าความเบ้น้อยที่สุดคือ ตัวแปรความพึงพอใจในงานของครู มีค่าเท่ากับ -0.35

ค่าความโด่ง (*Kurtosis*) ของข้อมูลพบว่ามีค่าความโด่งอยู่ในช่วง -0.36 ถึง 1.17 โดยตัวแปรที่มีค่าความโด่งมากที่สุดคือ การพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเท่ากับ 1.17 และตัวแปรที่มีค่าความโด่งน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจในงานของครู มีค่าเท่ากับ -0.36 โดยค่าความเบ้ไม่เกิน 2.00 และค่าความโด่ง ไม่เกิน 7.00 แสดงว่าทุกตัวแปรมีการกระจายใกล้เคียงโค้งปกติ มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการเชิงโครงสร้างได้ [5]

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์พบว่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่กำหนดเป็นเส้นอิทธิพลตามรูปแบบทางเลือก มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

1. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรแฝงภาวะผู้นำของผู้บริหารไปยังภาวะผู้นำของครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.89

2. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรแฝงภาวะผู้นำของผู้บริหารไปยังตัวแปรแฝงวัฒนธรรมโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.26

3. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรแฝงภาวะผู้นำของครูไปยังตัวแปรแฝงวัฒนธรรมโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.65

4. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรแฝงภาวะผู้นำของครูไปยังตัวแปรแฝงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.14

5. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรแฝงวัฒนธรรมโรงเรียนไปยังตัวแปรแฝงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.85

รายละเอียดของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของรูปแบบการบริหารที่เสริมสร้างความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามรูปแบบทางเลือก แสดงค่าอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามรูปแบบทางเลือก

n = 430

	ภาวะผู้นำของครู			วัฒนธรรมโรงเรียน			คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	0.89*	-	-	0.84*	0.58*	0.26*	0.84*	0.84*	-
ภาวะผู้นำของครู	-	-	-	0.65*	-	-	0.69*	0.55*	0.14*
วัฒนธรรมโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	0.85*	-	0.85*

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่ามีตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของครู มีอิทธิพลโดยตรง เท่ากับ 0.14 และวัฒนธรรมโรงเรียน มีอิทธิพลโดยตรง เท่ากับ 0.85 และยังพบตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

1. ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลผ่านตัวแปรภาวะผู้นำของครู และวัฒนธรรมโรงเรียน ไปยังตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้วยค่าอิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.84

2. ตัวแปรภาวะผู้นำของครูมีอิทธิพลผ่านตัวแปรวัฒนธรรมโรงเรียน ไปยังตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้วยค่าอิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.69

ค่าสถิติ ไค-สแควร์ = 71.50; df = 54; p-Value = 0.056; GFI = 0.978; AGFI = 0.952; SRMR = 0.016; RMSEA = 0.027; CFI = 0.999;

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงและสัมประสิทธิ์การทำนาย ในรูปแบบ

ตัวแปร	STD	GEX	SDP	CLES	PAL	TPA	PDE	CPU
ค่าความเที่ยง	0.775	0.772	0.812	0.746	0.719	0.815	0.763	0.705
	LOU	TSA	SEP	SAP	IMB	SDA	SCA	
	0.840	0.799	0.782	0.611	0.830	0.786	0.832	
สมการโครงสร้างตัวแปรแฝงใน			TLE		ORC		SEQ	
ค่า R-SQUARE			0.785		0.797		0.953	

จากตารางที่ 3 ตัวแปรแฝงในรูปแบบจำลองที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู และวัฒนธรรมโรงเรียน รวมแล้วมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ร้อยละ 95.30 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย ภาพรวมแล้วมีเส้นอิทธิพลที่ยังไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ โดยดัชนีความสอดคล้องของแบบจำลอง ได้แก่ค่า Chi-square, p-Value, RMSEA, GFI, AGFI, SRMR และค่า Largest Standardized Residual สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพราะค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 71.50 ที่องศาอิสระเท่ากับ 54 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.056 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.978 ค่าดัชนี AGFI เท่ากับ 0.952 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 0.999 ค่า SRMR = 0.016 และ ค่า RMSEA = 0.027 แสดงให้เห็นว่าค่า Chi-square และค่า p-Value ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า RMSEA น้อยกว่า .06 ค่า GFI มากกว่า .95 ค่า AGFI มากกว่า .90 ค่า SRMR น้อยกว่า .08 ซึ่งหมายความว่าแบบจำลองตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นแบบจำลองจึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ [6]

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นองค์ประกอบในการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี คือ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1.1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 4 องค์ประกอบคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสร้างแรงจูงใจภายใน ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความสามารถในการควบคุมตนเอง 1.2) ภาวะผู้นำของครู มี 4 องค์ประกอบคือ การพัฒนาตนเองและทีมงาน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 1.3) วัฒนธรรมโรงเรียน มี 4 องค์ประกอบคือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือของครู การพัฒนาวิชาชีพ และการมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน

ขั้นที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ในขั้นนี้เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ไปทดลองใช้กับโรงเรียนบ้านหนองโรง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

หลังจากการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ไปทดลองใช้ที่โรงเรียนบ้านหนองโรงเป็นเวลา 3 เดือน จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

n = 15

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	ก่อนการทดลองใช้			หลังการทดลองใช้			t-test	Sig.
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	3.67	0.42	มาก	4.35	0.78	มาก	2.92*	0.01
ความพึงพอใจในงานของครู	3.75	0.52	มาก	4.33	0.71	มาก	2.32*	0.04
การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน	3.44	0.32	มาก	4.49	0.53	มาก	7.76**	0.00
รวมเฉลี่ย	3.62	0.27	มาก	4.39	0.67	มาก	4.06*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ คือ การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน และผลหลังการใช้งบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้งบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์

ผู้วิจัยได้ประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่เข้าร่วมการวิจัย ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	เป็นไปได้			เหมาะสม			เป็นประโยชน์		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.54	0.62	มากที่สุด	4.69	0.26	มากที่สุด	4.26	0.45	มาก
2. ภาวะผู้นำของครู	4.36	0.76	มาก	4.52	0.34	มากที่สุด	4.16	0.48	มาก
3. วัฒนธรรมโรงเรียน	4.37	0.75	มาก	4.37	0.47	มาก	4.13	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย	4.42	0.69	มาก	4.52	0.32	มากที่สุด	4.18	0.43	มาก

n = 15

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยความเหมาะสมรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, SD = 0.32$) รองลงมาคือความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.69$) และประโยชน์ ($\bar{X} = 4.18, SD = 0.43$) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีมีตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู และวัฒนธรรมโรงเรียน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ร้อยละ 95.30 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ในระดับสูง โดยมีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความจำเป็นในทุกๆ ระดับ ไม่ใช่เน้นเฉพาะหัวหน้าเท่านั้น ครูก็จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำด้วยเช่นกัน ภาวะผู้นำจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยทำให้การเปลี่ยนแปลงสำเร็จ ไม่ใช่ผู้นำหรือผู้บริหารเท่านั้นที่ต้องมีภาวะผู้นำ แต่ต้องพัฒนาบุคลากรในองค์กร หรือครูทุกคนในโรงเรียนให้มีภาวะผู้นำอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดที่ว่าเรื่องของวัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานของครูได้ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนถือว่ามีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัฒนธรรมโรงเรียน เป็นลักษณะร่วมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพ และลักษณะขององค์กรหนึ่งๆ ดังนั้นหากองค์กรมีวัฒนธรรมคุณภาพก็จะมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในองค์กรในรูปแบบนั้น และยิ่งส่งผลต่อกระบวนการในการแสดงออกถึงความคิด ความเชื่อที่จะมีต่อสภาพแวดล้อมขององค์กร การกำหนดโครงสร้างองค์กร การจัดอาคารสถานที่ และกระบวนการดำเนินการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู และวัฒนธรรมองค์กร จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกัน และนำไปสู่เป้าหมายคือประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และคุณภาพขององค์กร [6] โดยผลการวิจัยของ สุรินทร์ ชุมแก้ว [7] ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบสร้างเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับวัฒนธรรมองค์กร และงานวิจัยของ วารุณี บำรุงสวัสดิ์ วาโร เฟิงสวัสดิ์ และศิริดา นุรชาติ [8] เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ คือ การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน และผลหลังการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสร้างมาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และนำมาจัดทำเป็น

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชัย ตั้งอุทัยสุข [9] ที่พบว่าค่าเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี นอกจากจะพัฒนาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ เรือนทอง [10] ที่พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย และงานวิจัยของ อรรถวรรดิรังสัช และอภิชาติ เสนะนันท์ [11] ที่กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จะนำมาใช้ได้อย่างได้ผลต้องมีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและวางระบบงานที่ดีในการบริหารจัดการ ซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพโรงเรียนทั้งหมดเป็นตัวแปรทางการบริหารที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลโดยตรงและเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการสร้างความผูกพันต่อโรงเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพราะแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรจะส่งผลที่สำคัญต่อความรู้สึกทุ่มเทในการทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานมากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าหากผู้ปฏิบัติงาน ไม่มีความพึงพอใจในงาน ขาดแรงจูงใจในการทำงานที่ทำอยู่ผลเสียก็จะเกิดแก่งานขององค์กรนั้นๆ ดังนั้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งจูงใจที่องค์กรนั้นมีต่อผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องคำนึงและกำหนดให้มีขึ้นอย่างเหมาะสมเพื่อให้การบริหารงานองค์กรและการบริหารงานบุคคลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจึงควรต้องพยายามสร้างแรงจูงใจ และความพึงพอใจในการทำงานให้เกิดต่อครูมากที่สุด

2. การนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอื่นๆ ควรมีการศึกษาบริบท และเงื่อนไขจากคู่มือเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ยังไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้อย่างเพิ่มเติม เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารงานบุคคล เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิจัยในเชิงลึกในโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้วยวิธีการวิจัยโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผูกพันต่อโรงเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์อีกรูปแบบหนึ่งประกอบการพิจารณา

เอกสารอ้างอิง

- [1] อภิชาติ เสนะนันท์. โรงเรียนคุณภาพ. เพชรบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2560.
- [2] Harris, A., & Jones, M. Teacher leadership and educational change. *School Leadership & Management* 2019; 39(2): 123 – 126.
- [3] Akert, N., & Martin, B. The Role of teacher leaders in school improvement through the perceptions of principals and teachers. *International Journal of Education* 2012; 4(4): 284 – 299.
- [4] Frost, D., & Harris, A. Teacher leadership: Towards a research agenda. *Cambridge Journal of Education* 2003;33(3): 479–498.

- [5] เสรี ชัดแจ้ง. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงซ้อน. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา 2547; 2(1): 15-42.
- [6] รัตติกรณ์ จงวิศาล. ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
- [7] สุรินทร์ ชุมแก้ว. วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำแบบสร้างเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมการทำงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารในองค์การเอกชน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2556.
- [8] วารุณี บำรุงสวัสดิ์. วาโร เฟิงสวัสดิ์ และศิริดา นุรชาติ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม 2554;1(2): 39 -46.
- [9] บุญชัย ตั้งอุทัยสุข. การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน; 2562.
- [10] นงลักษณ์ เรือนทอง. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎีบัณฑิต]. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2550.
- [11] อรวรรณ รังสัช และอภิชาติ เลนะนันท์. รูปแบบการบริหารในโครงการการจัดการเรียนการสอนสองภาษาของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2561; 8(3): 72 – 80.